

**Dr. Zsigmond Csaba r. őrnagy: Egy bűnszervezet elleni nyomozás tapasztalatai, avagy
egy bűnszervezet felszámolása**

Bevezetés

Magyarországon a szervezett bűnözés közvetlen előzményei az 1970-es évekre nyúlnak vissza. A kormány gazdasági reformokat hozott, egyre szélesebb körben lehetővé tették a kiskereskedelmet. Ez egyes rétegek viszonylagos gazdagságát hozta meg, akik így vagyontárgyakat, értékeket halmoztak fel lakásaikban, családi házaikban. Ezért az 1980-as évekre a vagyon elleni bűnözés megnőtt, egyre több bűnöző specializálódott lakás -, üzlet és butik betörésekre. A betörések során kialakult egyfajta munkamegosztás, ami bizonyos szervezettséget igényelt. A bűnözők felismerték „a társas elkövetés, a szövetkezés jelentőségét, de akár a középkorban, akár a későbbi évszázadokban Magyarországon is kialakult bűnbandák alapvetően különböztek napjaink bűnszervezeteitől”.¹ Az 1980-as évektől már „kialakultak a szervezett bűnözéshez kapcsolódó egyes jelenségek”.² Az 1990-es évekre a gazdaság liberalizálásával, a jogállamiság bevezetésével, a határok megnyitásával, az életszínvonal hirtelen romlásával és a jelentős vagyoni különbségek megnövekedésével a bűnözés egésze megsokszorozódott. Ezzel együtt a szervezete is jelentősen megváltozott, így a szervezett bűnözés is átalakuláson ment át. Már nem csupán a vagyon elleni bűncselekmények elkövetésében figyelhető meg a szervezettség, hanem más bűncselekmények elkövetésére is alakultak bűnszervezetek. Ezek már sok hasonló vonást mutattak a hírhedt „maffiá”-val, tehát klasszikus értelemben vett szervezett bűnözés jelent meg hazánkban. (Kábítószer terjesztésre, csempészetre, olajügyekben, védelmi pénzek szedésére és szervezett gépjárműlopásokra alakultak ezek a hierarchikus szervezetek). A pénzbehajtásokra és a védelmi pénzek szedésére (zsarolásokra) fokozatosan alakultak ki a rendszerváltás után „erőszakipari bűnszervezetek”.³

1

Dr. Katona Géza: A szervezett bűnözés Magyarországon BM Kiadó, 2000.

2

uo.

3

„Az alulról építkező erőszakos bűnszervezet tradicionális kifejlődési folyamata jól ismert. Végbemeget mind kistelepüléseken, mind nagyvárosi körülmények között. A bűnszervezet kemény magja néhány fiatalemberből tevődik össze, akik megfelelő fizikai erővel, italozás és más éjszakai szórakozás iránti fogékonysággal rendelkezve, kezdetben virtuskodással majd garázdálkodással válnak ismertté.” - írja Dr. Katona Géza a fent említett tanulmányában.

Ebben a tanulmányban egy jól szervezett, több száz tagot mozgósítani tudó, erőszakos bűnözésre (zsarolásra, védelmi pénzekre, prostitúcióra) épülő, hierarchikus szerkezetű „erőszakipari bűnszervezetet” elemzek kriminológiai és kriminalisztikai szempontból egy konkrét nyomozás ismertetésével.

I. A vizsgált bűnszervezet

I.1. A bűnszervezet kialakulása, felépítése

A bűnszervezet egy borsodi szegény kisvárosban, Edelényben alakult. Az ottani rossz életszínvonal és munkanélküliség miatt a bűnözés magasabb az országos átlagnál⁴, főleg a vagyon elleni (lopások, betörések) és az erőszakos, garázda jellegű bűncselekmények jellemzőek. Már a nyolcvanas évekre kialakultak különböző etnikai galerik, bűnöző csoportok, melyek fiatalokból álltak, és jellemzően vagyon elleni (lopások, betörések), illetve garázda jellegű bűncselekményeket követtek el. A rossz életszínvonal és kilátástalanság miatt sok, etnikumhoz tartozó fiatal csatlakozott ezekhez a bűnbandákhoz.⁵ Megátalkodottságával és gátlástalanságával társai közül kiemelkedett M.R., akit társai tisztelni kezdtek. Soha nem riadt vissza az erőszaktól, sőt kifejezetten szerette a verekedéseket. Társaival ugyan többször bukott le a különböző bűncselekmények elkövetése során, és kerültek fiatalok börtönébe, de idővel mindig összeállt a csapat. Korábbi hibáikból tanulva egyre konspiráltabban követték el a bűncselekményeket. Az évek során komoly tekintélyre tettek szert a helyi bűnözők körében, és ahogy felnőtte váltak már zsarolásokat is elkövettek, védelmi pénzt szedtek, rettegésben tartották a kisváros lakóit. Kriminológiai értelemben (nyomozati szempontból bizonyítottan) 2002-től alakult ki a bűnszervezet, amelynek M.R. a vezetőjévé vált. 2002-ben, harmincegy évesen szabadult korábbi börtönbüntetéséből, melyet erőszakos bűncselekmények elkövetése miatt kapott (zsarolás). A csapat a korábbi bűnbanda tagjaiból, M.R. börtönbüntetése során megismert bűnözői kapcsolataiból és rokoni kapcsolataiból állt össze. A bandát ő irányította. A bűnözői

4

Az ENYÜBS adatokat megvizsgálva 2002-től napjainkig megállapítható, hogy a térségben általában magas a százezer lakosra jutó bűncselekmények száma az országos átlaghoz képest. (Forrás: Crimestat.hu)

5

Az amerikai maffia is a szegénynegyedekből, gettókból nőtt ki, és etnikai alapon szerveződött. Carl Sifakis írja Maffia enciklopédiájában: „...a gettóbeli fiatalok a bűnözésen kívül nem láttak más megoldást életük jobbra fordítására, ezért csatlakoztak az új bűnözési szindikátushoz...”

körökben elismert tekintélye, valamint kapcsolatai alapján válhatott egy konspiráltan és csiszoltan működő szervezet vezetőjévé. Személyiség jegyei az eljárás során kirendelt pszichológus szakértő szerint: „Alacsony intellektusú, szűk bázisú, kötődésképtelen, pszichopathiás vonásokkal rendelkező, indulatos, agresszív, robbanékony személy. Egzaltált antiszociális sodródása mögött a decentrációs képesség hiánya, lobbanékonyága, indulatos természete, illetve a szeretet kapcsolatok hiánya áll.”⁶

A bünszervezet 2002-ben tette át székhelyét Budapestre. Ekkorra már 30-40 tagot számlált és az alvilágban „Fekete sereg” néven vált ismertté. A szervezet az utcai prostitúció megsarcolásából, védelmi pénzek szedéséből, cigaretta csempészek "megadóztatásából" és ezeknek a pénzeknek a tisztára mosásából tartotta fent magát. A bűnös úton szerzett vagyomból vendéglátó ipari egységeket, szórakozó helyeket, kaszinókat működtettek. A tagok csak becenévről ismerték egymást, elvéve tudták a társak hivatalos nevét. M.R-rel csak a szűk mag, az alvezérek érintkezhetek napi szinten. M.R. olyan tekintélyre tett szert alvilági körökben, hogy gyakran kérték fel különböző bűnözői csoportok közötti konfliktusok elsimítására is. Ebből is jelentős jövedelme származott a szervezetnek.⁷ A végrehajtók és a katonák nagy része nem is találkozhatott vele személyesen, csak a kiadott utasításokat kapták meg és hajtották végre. A konkrét feladatok végrehajtása a „légiós elv” szerint működött: „a vezetők a meglévő személyi körből a konkrét akcióra állították össze a csoportokat, a kiválasztás alapszemponjtja (volt) a feladatra való alkalmasság és készség”.⁸

A szervezeti hierarchiában M.R alatt elhelyezkedő személyek szükség esetén a bünszervezethez nem tartozó személyek segítségét is igénybe vették bűncselekmények elkövetéséhez. Ezeket az embereket rendszeresen dotálták pénzzel vagy átengedték nekik valamelyik illegális tevékenységüket (pl. a „Ragyás gyilkosság”-nál alkalmazott bérgyilkos). A „Fekete sereg” horizontálisan és vertikálisan is tagolt volt. Élén a már említett M.R. állt, akinek tudta és beleegyezése nélkül a tagok nem hozhattak döntést, nem cselekedhettek

6

Részlet a Budapesti Rendőr-főkapitányságon folyamatban volt 136-11/2006.Bü. számú ügy iratából az igazságügyi pszichológus szakértő véleményéből

7

„...az egymás érdekeit megsértő bűnözőcsoportok mellőzve az állam törvényes intézményeit, más tekintélyesebb bűnözőcsoportot kérnek fel az igazságtételre, a közvetítésre, a viták elsimítására...”- Dr. Katona Géza: A szervezett bűnözés Magyarországon, BM Kiadó,2000.

8

Gönczöl-Korinek-Lévai: Kriminológiai ismeretek – Bűnözés - Bűnözéskontroll, 2. fejezet, Dr. Dános Valér: A szervezett bűnözés (Corvina kiadó,1996.)

önállóan. Alatta helyezkedett el az a 3-4 bizalmi ember, akik bizonyos döntések meghozatalában és az irányításban részt vehettek. Alattuk a végrehajtók voltak, akik mozgósították és irányították a katonákat. Ez a szerkezet az amerikai „maffia”-ával mutat nagy hasonlóságot.⁹ A bűnszervezet tagjai kivétel nélkül kriminológiai értelemben vett hivatásos bűnözők voltak.¹⁰

Horizontálisan, területi elv alapján és bűncselekmény kategóriák szerint tagolódott a szervezet. Az ország több pontján, több régióban alakultak ki az alegységek (pl.: Miskolc, Debrecen, Szeged, Pécs, Szekszárd), melyeket az alvezérek irányítottak. A nyomozás során bizonyítást nyert többek közt, hogy az Ukrajnából jövő illegális cigaretta csempészekről védelmi pénzt szedtek, és annak hasznát lefölözték.

A bűncselekmény kategóriák szerinti tagolása azt jelentette, hogy voltak al csoportok, amelyek prostitúcióval foglalkoztak, akik kábítószerrel, akik cigaretta csempészettel és voltak, akik vendéglátóegységek védelmi pénzét szedték be.

A rendőrségi nyomozás keretei nem tették lehetővé a „Fekete sereg” közhatalommal és politikával való szoros kapcsolatrendszerének feltárását, azonban az tény, hogy mintegy mellékszálként, vesztegetés büntette miatt indult eljárás egy ügyész ellen, aki a szervezet ún. mátészalkai leszámolásos ügyét akarta eltussolni, pénzért.

A bűnbanda fennállása alatt többször keveredett összetűzésbe más konkurens bandával is, főleg a területi felosztás miatt.

A fentiek alapján kijelenthető, hogy a bűnszervezet elérte a szervezett bűnözés kriminológiai értelemben vett „felső szintjét”¹¹, annak elemei felfedezhetőek: állandó maggal rendelkezett, katonai hierarchiával épült fel, a tevékenységi területek fel voltak osztva, erőszak alkalmazása jellemző volt, keményebb áruk és szolgáltatások nyújtásával foglalkozott (kábitószer

9

Carl Sifakis írja a Maffia enciklopédiában : „A családok élén főnök vagy vezető áll, alatta alvezér; esetleg kettő (a másodikat általában consiglierinek hívják, de ennek különböző családokban más-más jelentősége van.) Egy szinttel lejjebb capók vagy a hadnagyok állnak, s végül maguk a katonák következnek.”

10

„Hivatásos bűnöző: az a bűnelkövető, aki az életviteléhez szükséges anyagi eszközök egészét vagy nagyobb hányadát professzionista szemlélettel, a legkorszerűbb eszközök és módszerek alkalmazásával, foglalkozásszerűen folytatott bűnös tevékenységgel biztosítja.” - Dr. Dános Valér: A szervezett bűnözés néhány elméleti kérdése, a szervezett bűnözés jegyeinek megjelenése a magyar bűnözésben. Magyar Jog, 1988.

11

Gönczöl-Korinek-Lévai: Kriminológiai ismeretek - Bűnözés - Bűnözéskontroll, 2. fejezet, Dr. Dános Valér: A szervezett bűnözés (Corvina kiadó,1996.)

kereskedelem, prostitúció, pénzért védelem), a közhatalommal volt kapcsolata, vagyis maffiaként működött.

A csapat felépítését igen jól szemlélteti az alábbi vallomás, amelyet egy közvetlenül a bandavezér alatt elhelyezkedő, egyik meghatározó ember tett. Pozíciója miatt szinte mindenről volt tudomása, és az ügyben a nyomozati szakaszban tett feltáró vallomást:

„Az általam az előzőekben megnevezett személyekkel kapcsolatban elmondom, hogy szinte mindenki csak becenevről ismeri egymást, elvéve van az, hogy tudom az illető személynek a rendes nevét. Ez azért van így, mert egy szervezet, amelyikben ezek a dolgok megtörténnek, van egy vezető, akit nem kell mindenkinek ismernie, csak tudni kell, hogy van, és a kiadott utasításokat annak megfelelően végrehajtani. M..R.. által vezetett csapat pedig egy ilyen szervezet, amelyiknek én is tagja, még hozzá nem is akármilyen tagja voltam „vagyok”. M... R... által kézben tartott csapat a következőképpen épül fel. M...R .. van legfelül, alatta helyezkedem el én, illetve velem egy szinten helyezkedik el nyíregyházi „JUMEN” és „BODÓ”, mi vagyunk a közvetlen bizalmi személyek, akinek döntési és irányítói jogai vannak R. mellett. Van egy végrehajtói szint, mellette párhuzamosan megy az anyagi hátteret (gazdasági vonalat) biztosító szint. A gazdasági háttérbe beletartozik –építkezések, banki hitelek intézése, kurvák illetve a drog. A végrehajtókhoz tartoznak „KETTES, „MEDVE”, „SZÜCSI”. „NAGY” Barna, Béla. „MISCHEL”, „TOBI”, PONCZÓK...(STB) ők a fekete seregben csoportvezetők, akik további embereket, a katonákat tudják hozni, mozgósítani, változó számban. Építkezés banki dolgok: „KIS” Barna és „MISCHEL” emberei között vannak olyanok, akik banki vonallal rendelkeznek. Kurvák- „BORÁS” Pisti és „JACKSON”- hozzák a napi bevételeket a striciktől és lányoktól. A lányok csak az utcán dolgoznak, lakás nincs. Vörösvári út, XVII.ker. Naplás tó környéke, XV.ker.Szemétegető, illetve Fóti út egyik oldala. Drog: ezt az orosz srác intézi, akinek a beceneve „Szása” ...A kokainból komoly pénz jött be ...A kurvás oldalnak napi szinten 400-600 FT körüli összeget kellett letenni...K.Barna legalizálja a magánnyomozó irodáján keresztül a banki dolgokat...”¹²

A szervezet nem csak kriminológiai értelemben működött bünszervezetként, hanem annak büntetőjogilag is megfelelt. A nyomozás egyik szakaszában a bünszervezet fennállásának bizonyítása volt az irány, erről ott írok részletesen.

I.2. A bünszervezet által elkövetett és a nyomozás során bizonyított bűncselekmények

12

Részlet a Budapesti Rendőr-főkapitányságon folyamatban volt 136-11/2006.Bü. számú ügy iratából L.J. gyanúsított vallomásából

A „Fekete sereg” prostitúcióból, kábítószerből és védelmi pénzek szedéséből tartotta fenn magát. Ezekre a szervezet tagjai által nap mint nap elkövetett bűncselekményekre nem derült fény, vagy ha fény derült is a nyomozóhatóságoknál, és pl. egy-egy zsarolás miatt büntetőeljárás is indult, nem sikerült az adott ügyben az egész szervezet létét, és az annak keretében való elkövetést felderíteni és bizonyítani, vagy egyáltalán az adott bűncselekményt bizonyítani. Az ilyen ügyek nagy részére jellemző, hogy „a bűnüldöző többnyire lokális ismeretei folytán nem képes felismerni a bűneset szervezett bűnözéshez kapcsolódását, vagy a bűncselekmény lényegének, jellegének felismerésében éppen a szervezett bűnözésnek az eljárás hatékonyságát semlegesíteni tudó törekvő önvédelmi mechanizmusa akadályozza meg, és kényszeríti az ilyen ügyeket a kudarccal végződő bizonyíthatatlan ügyek sorába.”¹³

Az általuk elkövetett bűncselekmények az esetek túlnyomó többségében látensek maradtak a bűnüldöző szervek előtt, így azokban nem indult büntetőeljárás. A megzsarolt „vállalkozók”, cigaretta csempészek, vagy prostituáltak futtatói nem tettek feljelentést. A védelmi zsarolások „kárvallottjai, áldozatai éppúgy a kriminális társadalom részei, akár perjogi értelemben vett elkövetők, de éppígy kriminális személyként tarthatók számon az ilyen bűncselekményekhez kapcsolódó tanúk, „jogi képviselők” nem kis hányada...a személyi kör tagjai és más társadalmi rétegek, elemek saját berkeikben kívánják lerendezni a jogsértések megtorlását...”

14

Azok a banda által elkövetett bűncselekmények, amelyekben nyomozás indult, és bizonyítani is sikerült, csupán a jéghegy csúcsai. A bűnszervezet keretében való elkövetést csak néhány igazán súlyos bűncselekmény esetében sikerült bizonyítani.

Mint már feljebb említettem, M.R. olyan tekintélyre tett szert alvilági körökben, hogy gyakran keresték fel különböző alvilági személyek bűnözői csoportok közötti konfliktusok „elsimítására”, vagy vélt illetve valós tartozások behajtására is. Ezekből jelentős jövedelme is származott. Ilyenkor nem rettentek vissza az erőszak és fenyegetés alkalmazásától sem, és M.R. a tekintélyének fenntartása érdekében vagy újabb jövedelmező területek megszerzése érdekében az ellenfél példás megleckéztetésével, megbüntetésével torolta meg a sérelmeket.

13

dr. Borai Ákos: Koncepció a szervezett bűnözés elleni fellépés eredményességét javító, a büntetőjogszabályokat érintő intézkedésekről (Főiskolai Figyelő, 1996.I.)

14

uo.

1.2.1. „Ragyás Tóni” megölése

Ez a gyilkosság volt az utolsó (jelenleg) olyan sikeres alvilági leszámolás, amelyet közterületen és nyilvánosan követtek el. A kilencvenes években szinte rendszeressé váló robbantások és utcai lövöldözések után viszonylagos szünet és csend következett. Amíg nem jött 2003. augusztus 26-a éjjele. M.R. 2003 augusztusától értesült arról, hogy a budapesti élet egyik ismert alakja „Ragyás Tóni” rendszeresen zaklatja, bántalmazza Kis „cigány” Petit, aki M.R.-től kért segítséget.¹⁵M.R., miután felkérték, hogy rendezze a konfliktust „Ragyás”-sal, egy találkozót szervezett vele a Bp. III. kerület Bivalyos Csárdához, ahová egyikük sem egyedül érkezett. A megbeszélés eleinte békésnek indult, majd vita alakult ki. Egy adott pillanatban „Ragyás” egy fegyvert rántott elő és ráfogta M.R.-re, aki erre társaival futásnak eredt, a testőre „Medve” kivételével. „Ragyás” üldözőbe vette őket, M.R. próbálta használni fegyverét, azonban az nem működött, beragadt. Tóni még utol is érte őket, és M.R.-t többször nyakon vágta a nála lévő fegyverrel. Ez a fenti eset igen megszégyenítő volt M.R.-re nézve, és alvilági körökben nevetség tárgyává vált. Mivel ezekben a körökben farkastörvények uralkodnak, ezt a sérelmet és szégyent minél hamarabb meg kellett torolnia, hiszen még saját emberei előtt is oda lett a tekintélye, és az általa irányított szervezet éléről is eltüntethették volna. Elkezdte megszervezni a bosszút, ami nem lehetett más, mint „Ragyás” fizikai megsemmisítése, megölése. A konkrét szervezéssel a már említett testőrét: „Medv”-t bízta meg. A piszkos munkára, azaz a gyilkosság elkövetésére egy bérgyilkost keresett, akit J.J. személyében meg is talált.¹⁶M.R. több megbeszélést és találkozót szervezett, melyek során körvonalazódott „Ragyás” megölésének pontos terve: a cselekményt lőfegyverrel kell elkövetni közterületen, és lehetőleg az egyik általa kedvelt szórakozóhelyén vagy az előtt. Mivel a bérgyilkos J.J. nem ismerte személyesen „Ragyás”-t, kellett egy ember, aki elviszi azokra a helyekre, amelyeket „Ragyás” kedvel, és ahol gyakran megfordul, illetve

15

„Ragyás Tóni” eredeti nevén Hendlein Antal, 188 cm magas, kisportolt, erős alkatú személy volt, aki egyáltalán nem volt ismeretlen a rendőrség előtt. Többször volt büntetve különböző erőszakos bűncselekmények – úgy mint zsarolás, testi sértés garázdaság – miatt. Agresszív, kötekedő természete miatt még a harcedzett bűnözők is elkerülték. Gyakran terrorizálta környezetét, az általa látogatott szórakozóhelyek vendégeit, és személyzetét. Ahol megjelent ott szinte biztos volt valami balhé, verekedés. Szokása volt, hogy beült a vendéglátó ipari egységekbe, ahol igen tetemes mennyiségű ételt, italt fogyasztott, és ezután nem fizetett. A számlát nem is igen merték kivinni neki. Cserébe közölte, hogy a hely már az „övé”, ő védi. Hátára egy keresztre feszített rendőr volt tetoválva. Az említett Kis „cigány” Petire is rászállt, rendszeresen bántalmazta, és megalázta, majd 2003 nyarán a nyakánál fogva rángatta ki a Senator Poker Clubból.

16

J.J.-vel együtt töltötte szabadságvesztés büntetését M.R. a sándorházai börtönben. Itt védelmébe vette J.J.-t, aki így elkötelezettjévé vált. A konkrét bérgyilkosságot jelképes összegért, mintegy 500 ezer Ft-ért vállalta. J.J. egyébként ismert volt a rendőrség előtt, egy korábbi robbantásos ügyben (Galamb utca) gyanúsítottként hallgatta ki a rendőrség, azonban a bíróság bizonyíték hiányában felmentette.

megmutatja a gyilkosnak a célszemélyt. Erre a feladatra a „Jézus” becenévre hallgató bűnözőt kérték fel. Szereztek egy sofőrt is, akit „Medve” ajánlott, egyik rokonát „Rafi”-t, az ő szerepe később a nyomozás során kulcsfontosságú lesz. A megbeszélések szerint az ő feladata volt a sofőrködésen túl az, hogyha szükséges, fegyverrel avatkozzon be, illetve ő is ismerte a későbbi áldozatot, így meg tudta mutatni J.J.-nek. A cselekményhez egy Luger típusú 9 mm kaliberű fegyvert adott át „Medve” J.J.-nek, amit egyébként pár hónappal korábban egy Pest megyei családi ház betörése során lopott el „Rafi”. Ő is kapott egy kisebb kaliberű fegyvert, ennek eredetére nem derült fény, és soha nem került elő, ahogy maga a gyilkos fegyver sem.

A gyilkosság előtt két nappal tartottak egy utolsó egyeztető tárgyalást, amelyen jelen volt M.R., „Medve”, J.J., „Jézus” és „Rafi”. Itt lett véglegesítve a konkrét terv és a szereposztás: „Jézus” megmutatja „Ragyás” két kedvelt szórakozóhelyét J.J.-nek és „Rafi”-nak, és ha ott találják, J.J. végrehajtja a gyilkosságot. „Rafi” vezet, és ha kell, beavatkozik. Ekkor kerültek átadásra a fegyverek, a maszkok és a kesztyűk a végrehajtók részére. A fegyvereket Dunakeszi környékén egy elhagyatott kavicsbányánál ki is próbálták. Ezután hármasban, egy autóval, „Jézus” irányításával el is indultak felkeresni „Ragyás”-t, de nem találták két törzshelye egyikén sem, sem a pilisvörösvári póker klubban, sem a Bp. III. ker. Vihar utcában található ARÉNA biliárd klubban. Erről telefonon be is számoltak M.R.-nek.

Másnap, azaz 2003. augusztus 26-án vette fel este 8-kor gépkocsival J.J.-t „Rafi”. Először ismét a pilisvörösvári póker klubhoz hajtottak, ahol nem találták meg a célszemélyt, majd innen mentek a másik törzshelyre, az ARÉNA biliárd klubhoz. Itt a kocsiból kiszállva „Rafi” már kívülről hallotta és felismerni vélte „Ragyás” jellegzetes hangját, de hogy teljesen meggyőződjenek, személyelírást adott J.J.-nek, aki bement, hogy körülnézzen, valóban ott van-e. Miután meggyőződött róla, hogy ő az, visszaültek a kocsiba és a bejárat közelében várakoztak, szemmel tartva az épületet. A tervük az volt, ahogy „Ragyás” kilép a biliárd klubból, azonnal lelövi őt J.J., majd gyorsan elhajtanak a helyszínről. Ha szükséges „Rafi”-nak is be kell avatkoznia. Ekkor felhúzták a gumikesztyűket, csőre töltötték a fegyvereiket és a maszkokat is készenlétbe helyezték. A mintegy kétórás várakozás alatt J.J. egyszer felhívta M.R.-t, akinek beszámolt arról, hogy megtalálták „Ragyás”-t, és közölte a konkrét tervet is, hogyan fogják lelőni. Majd a telefont átadta „Rafi”-nak, aki szintén beszélt M.R.-rel, aki nyugtatni próbálta őt, illetve felszólította, hogy kapcsolja ki a telefont.

„Ragyás” 2003. augusztus 27-én hajnali 1 óra körüli időben lépett ki az ARÉNA biliárd teremből, egyik ismerőse Sz.R. társaságában. Utóbbi Honda típusú kocsijához mentek és beültek. A vezetőülésben „Ragyás” foglalt helyet, a jobb első ülésben pedig Sz.R. Ebben a pillanatban J.J. kiszállt az autóból, felhúzta a maszkot, odalépett a Honda jobb első ablakához,

és a nála lévő lőfegyverrel mintegy 11 lövést adott le a bent ülőkre. A lövések következtében „Ragyás” a helyszínen meghalt, Sz.R. életveszélyes sérüléseket szenvedett. „Rafi” J.J.-vel nagy sebességgel elhajtott a helyszínről, és meg sem álltak a Magistral panzióig. Telefonon beszámoltak M.R.-nek a sikeres akcióról, aki felszólította őket, hogy az éjszakát töltsék ott, és másnap küld valakit, aki a továbbiakat elintézi. Egyik embere, K.D., el is ment, kifizette J.J.-t, a ruhájukat lecserélte, majd az autót elvitte és kívül-belül kitakarította.

A leszámolás sikeres volt, az egész média erről az ügyről szólt napokig. M.R. visszaszerezte tekintélyét, sőt még erősödött is a befolyása. Így irányításával a „Fekete sereg” tovább működhetett és terjeszkedhetett a budapesti éjszakában.

1.2.2. A Colosseum Diszkónál történt lövöldözés

M.R.-t 2004 nyarán megkereste egy szintén alvilági ember, K1-es Marcika, (aki az általa üzött sportról kapta a nevét) azzal, hogy egy 5 millió Ft-os követelése van valakivel szemben, segítsen annak behajtásában, valamint közölte, hogy adósa egy másik bűnözői csoport, „Ricsi”-ék védelme alatt áll. M.R. az adósság behajtását némi részesedés fejében elvállalta, majd találkozót beszélt meg a másik bűnözői csoport vezetőivel a West End City Centerben. A találkozón a tartozás ténye és összege körül komoly vita alakult ki, végül közölték „Ricsi”-ékkel, hogy rájuk való tekintettel csak 2,5 millió forint a követelés. A fizetési határidő másnap.

Másnap „Ricsi” felhívta M.R.-t, hogy a kért összeget nem, csupán 1,5 millió Ft-ot hajlandó fizetni. Még ezen a napon, 2004. június 23-án sor került egy véletlenszerű találkozóra a Dózsa György úton. „Ricsi” és P.R. egy Porsche terepjáróban ültek és egy lámpánál várakoztak. Váratlanul melléjük sodródott egy S500 Mercedes, amiben „Medve” és M.R. egyik alvezére ültek, mások társaságában. „Ricsi”-ék felé sértő kifejezéseket használtak, majd hirtelen egy kapucnis személy kiszállt a Mercedes-ből és egy baseballütővel megindult „Ricsi”-ék Porsche-ja felé. Ekkor a Porsche csikorgó kerekekkel megfordult és a záróvonalat átlépve elmenekült a helyszínről.

Ezután mind a két rivális csoport az összecsapásra készülődött. „Ricsi”-ék a Bp. XIII. ker. Dagály uszoda melletti tenispályán gyülekeztek, ahol kb. 20 ember gyűlt össze, M.R.-ék pedig a nevezett által üzemeltetett Colosseum Diszkónál, a Bp. XV. ker. Késmárk utcában. Itt kb. 100 ember gyűlt össze. Mindkét csapatban kiosztásra kerültek a lőfegyverek. „Ricsi” többször is beszélt M.R.-el telefonon, de végül kölcsönös sértegetésekbe torkoltak a beszélgetések. Végül M.R. csapata berendezkedett arra, hogy az éppen zárva tartó diszkóban maradnak, és ha kívülről fog támadni az ellenséges banda, a támadást lőfegyverekkel fogják

elhárítani. Az esti órákban meg is jelent az ellenséges banda a diszkó előtt több autóval, mintegy 15-20 fővel. Ekkor azonnal lövöldözés kezdődött, kölcsönös tűzharc alakult ki, és a lövések sorrendiségét nem lehetett megállapítani a nyomozás során sem. Az viszont tény, hogy legkevesebb 17 lövés dördült el. A lövések következtében csupán egy ember - M.R. csapatához tartozó tag - sérült meg könnyebben. A lövöldözés rövid ideig zajlott, majd „Ricsi”-ék a diszkó felé leadott pár lövés után visszaültek autóikba és gyorsan elmenekültek a helyszínről. M.R. és csapata a hátsó kijáraton át menekült ki. Később M.R. visszaküldte egyik emberét azért, hogy a helyszínen maradt fegyvereket és lőszerhüvelyeket tüntesse el.

1.2.3. A mátészalkai lövöldözés

Az ügy előzménye az Ukrajnából és Romániából áramló cigaretta és egyéb dohánytermékek csempészete. Ez - mint akár az Egyesült Államokban, a húszas években a szeszcsempészet - egy virágzó üzletág, és kedvelt tevékenységi területe a szervezett bűnözésnek.¹⁷ A csempészek kedvelt célpontjai a védelmi pénzt szedő „erőszakipari bünszervezeteknek”, akik védelem fejében zsarolják és vámolják ezt a tevékenységet. A látencia pedig majdnem teljes, hiszen a sértetti kör is bűncselekményekből tartja fenn magát, feljelentést senki nem tesz. M.R. segítségét kérte a védelme alatt álló K.T., alvilági nevén „Csüngőhasú”, mivel vetélytársa akadt a csempészetben, és rontották üzletét és hasznát. „Csüngőhasú” a csempészetben megjelent vetélytársat, V.Z-t többször felszólította arra, hogy hagyjon fel a csempészettel vagy ellenkező esetben rosszul járhat. Azonban fenyegetései nem jártak sikerrel. Ezután fordult M.R.-hez segítségért, aki a már szokásos módon először tárgyalás útján próbálta megoldani a helyzetet. Nyíregyházán a Nyír-Plázában találkozott V.Z-vel. Itt a találkozón - ami egyébként nyugodt hangnemben zajlott - megállapodtak abban, hogy V.Z. másfelé fogja a tevékenységi területét kiterjeszteni, nem a már foglalt csengersimai határátkelőnél.

V.Z. a találkozó után ugyanúgy folytatta tevékenységét, a csempészetet.

Az ezt követő hónapokban M.R. többször felhívta telefonon és megfenyegette, hogy azonnal hagyjon fel a cigaretta csempészettel, mert őt és egész családját ki fogják irtani. Ezután V.Z. telefonszámot cserélt, hogy többet ne tudja M.R. elérni és fenyegetni. 2004. november 10-én - mivel előzőleg megtudta a sértett telefonszámát - M.R. ismételten fenyegette V.Z-t ígéretének megszegése miatt, azzal hogy megöli őt és családját, illetve sem étterme, sem háza nem lesz,

17

Carl Sifakis írja a Maffia enciklopédiában: „A szeszcsempészet mentette meg a gyakorlatilag azokat a nagy bűnbandákat, amelyek az I. világháború alatt összeomlottak Amerikában... Végző soron a szesztalalom volt a szervezett bűnözés szülőanyja...”

mert felgyűjtja azokat. Ezután mozgósította budapesti szervezetének több tagját és a vidéki egységek vezetőit is (Miskolc, Debrecen). Utasította O.J-t, egyik közeli emberét, hogy szedjen össze embereket, menjenek le Mátészalkára és büntessék meg V.Z-t.

O.J. az utasításnak megfelelően összeszedett 7-8 embert, a szervezet budapesti tagjait, illetve felvette a kapcsolatot az M.R. által korábban már mozgósított vidéki csapatokkal, miskolci és debreceni bűnözőkkel, így összejött 15 ember. M.R. a „büntető brigád” élére O.J-t jelölte ki. Utasításba adta O.J-nek, hogy nem pusztán „látványtechnika” kell, hanem V.Z. megölésére is sor kell, hogy kerüljön. Előírta számukra, hogy kést, baseballütőt, és fegyvert vigyenek magukkal. M.R. közölte, hogy ő nem utazik le, és adott 100 ezer Ft-ot O.J-nek, a csoport étkeztetésére és tankolásra.

O.J. így az utasításnak megfelelően elindult a csapattal és folyamatos telefonkapcsolatban volt M.R-rel, aki Budapestről koordinálta a csoportot O.J-n keresztül. Több gépkocsival mentek. A vidéki és budapesti csapatok Nyíregyházán találkoztak, majd így mentek együtt a célszemély, V.Z. mátészalkai családi házához, ahová 2004. november 10-én 22 óra körüli időben meg is érkeztek. A csapat tagjai az autókból kiszálltak, majd kezükben különböző ütő és vágószerszámokkal a kerítésen átmászva beugráltak a kertbe. A ház bejárati ajtajához mentek, de mivel az egy hengerzárral volt bezárva, azt a kezükben lévő ütő és vágószerszámokkal ütni-rúgni kezdték, miközben a házban tartózkodott V.Z. és családja: felesége és három kiskorú gyermeke. Az ajtó ütlegelése közben kiabáltak a bent lévőknek, hogy azonnal jöjjenek ki, nyissák ki az ajtót, most mindannyian meghalnak. Az ütlegeléskéntől a dupla üvegezésű ajtó, és mellette az üvegtéglafal több helyütt betört. A zajra V.Z. - miközben felesége a szobában igyekezett elbújni gyermekeivel - felkapcsolta a villanyt és az előszobába ment, előtte egy szerszámnyelet vett magához. Amikor megjelent az ajtónál, az üvegfalon keresztül a támadók hét lövést adtak le rá.¹⁸

Két lövés érte a célszemélyt, mellkas és has tájékon, de olyan szerencsésen, hogy a mellüregbe és testüregbe nem hatoltak a lövedékek, így nem életveszélyes, hanem 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett. Ahogy eltalálták, rögtön elkezdett kiabálni családjának, hogy hívják azonnal a rendőrséget. A csapat ennek hallatán abbahagyta a támadást, ami egyébként 3-4 percig tartott, és elmenekültek a helyszínről.

1.2.4. Zsarolás a Colosseum Casinóban

18

Pontosan nem sikerült beazonosítani, kik lőttek a megjelentek közül. Azonban a részesség/bűnsegédi magatartás valamennyi elkövetőre megállapítható, mivel tisztában voltak lemenetelük céljával, és ahhoz nyújtottak segítséget.

M.R. és felesége 2005 januárjától egy játéktermet, casinót nyitottak az általuk üzemeltetett Colosseum Diszkóval egy épületben a bűncselekményekből szerzett vagyon tisztára mosására. A játékteremben pénznyerő automata, rulettgépek voltak. 2005 kora őszén az egyik törzsvendég L.P., becenevén JÁKIPÁL, 14 millió Ft-ot nyert az egyik rulettgépen. A teremben teremfelügyelői és pénztárosi munkakörben tevékenykedő R.K. csak három millió forintot tudott kifizetni JÁKIPÁL-nak, ezért 11 millió Ft-ról egy elismervényt állított ki. A nagy nyereményről M.R-t egyik bizalmasa - az ott üzletvezetői feladatokat ellátó - M.M. rögtön tájékoztatta.

M.R.-ben felmerült a gyanú arra vonatkozóan, hogy a szolgálatban lévő pénztáros és teremfelügyelő R.K. összejátszott JÁKIPÁL-lal, és engedte, hogy az szabálytalanul játsszon. A kaszinó biztonsági kameráinak felvételeit visszanezve a gyanújuk beigazolódott.

Ezért 2004. szeptember 15-én este 8-ra berendelték az aznap szolgálatban nem lévő pénztárost. M.R. és emberei a kaszinó raktárában várták. Itt rögtön az előző esti nyereményt kérték tőle számon, és közölték vele, hogy összejátszott JÁKIPÁL-lal, ezért nyerhetett. R.K. ezt tagadta, majd ezután rögtön ököllel ütni kezdték a fejét, illetve rugdosni kezdték testét, combját. Majd alsónadrágra vetkőztették, és úgy ütötték, verték. Maga M.R. is bekapcsolódott és egy esetben lábfejével bordán rúgta a sértettet. Utasította embereit, hogy csak testre üssenek, hogy ne maradjon nyoma. Ezután főleg gyomorszájra mérték ütések. Az egyik verőember egy késsel is hadonászott R.K. szeme felé, és azzal fenyegette, kivájja a szemeit. M.R. megkérdezte, hogy „tudja-e ki ő?”, és közölte a halálra rémült emberrel, hogy akár kivihetné az erdőbe és el is áshatná, ha úgy lenne kedve. A kb. 20 perces bántalmazást követően R.K. elismerte, hogy összejátszott JÁKIPÁL-lal, ezért rögtön ügyvédet hívtak a helyszínre (M.R. egyik bevált ügyvédjét), akivel egy tartozás-elismerő nyilatkozatot szerkesztettek, és azt aláírták a sértettel. Ebben R.K. elismerte, hogy engedte, hogy JÁKIPÁL szabálytalanul játsszon, aki így nyert 14 milliót, ezért ezzel kárt okozott a casinónak, és ezt a kárt megfizeti. Másnap estig kapott haladékos távozatot. Ezután R.K. a helyszínről távozhatott. A kaszinó előtt várta élettársa autóban ülve, akinek elmondta, hogy mi történt bent. Azonnal a XV. kerületi Rendőrkapitányságra hajtottak, feljelentés megtétele céljából. Azonban itt az ügyeletes tiszt elutasító és érdektelen volt, főleg amikor megtudta, hogy ki ellen akar a sértett feljelentést tenni.¹⁹

19

Nem nyert az ügy nyomozása során bizonyítást, hogy a rendőrkapitányságon kapcsolatokkal rendelkező M.R., de felvetődött a gyanú.

Másnap R.K. megtudta, hogy már 45 millió Ft-ot követelnek rajta, ezért a BRFK Teve utcai épületében, a központi panaszfelvevő irodában tette meg feljelentését.

II. A „Fekete sereg” elleni nyomozás története, és annak tapasztalatai, avagy a bűnszervezet felszámolása

A bűnszervezet létezéséről a rendőrségnek kb. 2003 nyara óta volt valami felületes tudomása. M.R. ellen titkos adatszerzés 2003 augusztusától került elrendelésre, elsősorban a „Ragyás” leszámolással kapcsolatban. Később több titkos adatszerzés is volt más ügyek miatt a csoport egyes tagjai ellen. A fent vázolt bűncselekményekben több nyílt nyomozás folyt egymással párhuzamosan és szinte mindegyik önmagában eredménytelenül. Eljárás volt: a BRFK Életvédelmi Osztályán, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei RFK-n, a Nemzeti Nyomozó Irodánál, és a BRFK Kiemelt Ügyek Osztályán, ahol végül az egyesített ügyekben a bűnszervezet elleni nyomozást lefolytatták. Nézzük a külön-külön folyó nyomozásokat.

II.1. A „Ragyás gyilkosság” nyomozása

Az ügyben a nyomozást a BRFK Életvédelmi Osztálya rendelte el ismeretlen tettes ellen. Fél év nyomozás után a Nemzeti Nyomozó Iroda vette át és végül a BRFK Kiemelt Ügyek Osztálya oldotta meg.

A bűncselekmény elkövetése és bejelentése után az ügyben halaszthatatlan intézkedésekre került sor, ahogyan az emberölési ügyekben szokás. A helyszíni szemle kiterjedt, szakszerű és alapos volt. A szemlével párhuzamosan került sor a kiterjedt helyszíni adatgyűjtésre. Már itt a helyszínen ismert volt az adatgyűjtés, a kihallgatott számtalan tanú vallomása alapján és a szemle eredményeként, hogy egy elkövető lőtt, azonban vélhetően többen voltak, tehát a lövőnek volt segítőtársa is, aki a gépkocsit vezette. Ismert volt, hogy egy fegyverből adták le a lövéseket, közvetlen közlről. Szemtanúk elmondása alapján ismert volt a meneküléshez használt személygépkocsi típusa is, de a rendszáma nem. Az áldozatot percek alatt beazonosították és feltérképezték közvetlen kapcsolatait, életvitelét, szokásait, és a beszerzett adatok alapján lehetett felállítani a verziókat²⁰, valamint meg lehetett tervezni a nyomozást.²¹

²⁰

„A verziókkal végzett munka alapja a kiinduló adatok értékelése. Kiinduló adatnak tekinthetünk minden olyan tény, amely a bűntettel közvetve vagy közvetlenül kapcsolatban áll, s így annak felderítésénél használható információkat tartalmaz.” - Krimináltaktika jegyzet, RTF. 1993.

²¹

„A nyomozás tervezésekor a konkrét feltételek és a gyakorlati tapasztalatok alapján, a rendelkezésre álló adatok figyelembe vételével meghatározzuk az elvégzendő feladatokat és összeállítjuk az azok teljesítésére vonatkozó előzetes elképzelést, ésszerű programot.” - Dr. Kovács Gyula: Nyomozási alapismeretek, Rejtjel, 2004.

Mivel több embernek is útjában állt „Ragyás”, így több verzió került meghatározásra, és mindegyiket le kellett járni:

A verziók és „Ragyás” ellenségeinek ellenőrzése során derült fény „cigány” Peti bántalmazására és M.R. megfutamodására, mint a helyesnek bizonyuló verzióra.

Sikerült felderíteni, hogy „cigány” Petit „Tóni” a megölése előtt másfél héttel bántalmazta a Senator játékteremben, majd kirángatta az utcára. A konfliktus pontos okát nem sikerült tisztázni a nyomozás során. Ekkor került látókörbe az M.R.-, „Ragyás” konfliktus is, ami a „cigány” Peti-s konfliktus már fentebb ismertetett folyamánya volt. Ekkor elkezdődött a verzió nyílt és titkos eszközökkel való ellenőrzése. M.R-t és környezetét hetekig megfigyelték és lehallgatták, valamint mindenkit kihallgattak tanúként, magát M.R-t is, de nem vezetett eredményre. Indítéka volt M.R-nek „Ragyás” megölésére, már ekkor ismert volt, látszott, több tanú beszámolt erről, de csupán a gyanú szintjén maradt, megalapozott gyanút nem lehetett közölni.²² M.R-nek volt alibije is a cselekmény idejére, amit nem sikerült megdönteni. Feltételezhető volt, hogy a lövéseket egy bérgyilkos adta le, de annak személye teljesen ismeretlen volt ekkor a nyomozók előtt, még olyan közel sem kerültek, mint M.R-hez.

Már a nyomozás kezdeti szakaszában bekérésre került a mobiltelefon szolgáltatóktól az elkövetés helyszínének közelében hívást bonyolító, azt kezdeményező hívások listája. Ekkor kijött, hogy a gyilkosság elkövetésének időpontjában a helyszín közelében lévő tornyokra jelentkezett egy telefonszám, amiről kiderült, hogy „Rafi”-hoz köthető. Továbbá érdekes adalékként szolgált az, hogy „Rafi” többször hívta ezen a számon M.R-t a gyilkossági helyszín közeléből. Ezután - egyéb konkrét bizonyíték hiányában - kihallgatásra került tanúként „Rafi”, azonban a kihallgatása során azt a magyarázatot adta, hogy különböző hölgy ismerőseit látogatta ebben az időszakban, azért járt a környéken. Nem emlékszik semmi másra. Szavahihetőségét akkor poligráf segítségével ellenőrizték. A poligráfos ellenőrzés kihozta, hogy azokra a kérdésekre, hogy tudja-e ki ölte meg „Ragyás”-t, Rafi” „nem” válasza valószínűsíthetően megtévesztő. Arra a kérdésre, hogy nyújtott-e Ön bármilyen segítséget „Ragyás” megöléséhez, a „nem” válasz szintén megtévesztő. Az Ön lőtte le „Ragyás”-t kérdésre adott „nem” válasznál, annak őszinte vagy megtévesztő volta nem dönthető el. A poligráfos vizsgálat szerint továbbá többen követhették el a bűncselekményt, valószínűleg

22

A megalapozott gyanúról írt tanulmányában Dr. Varró Krisztián fejtegeti, hogy a kriminalisztikai alapkérdések - úgymint a Mi? (bűncselekmény), Hol?, Mikor?, Hogyan?, Ki-Kivel?, Miért (motívum) közül a Ki-kivel? és Mi? - kérdésre adott válaszokra meg kell, legyen a konkrét és bizonyítékokkal alátámasztható válasz ahhoz, hogy megalapozott gyanút közölhessünk. Esetünkben csak a Miért? (motívum) volt bizonyított, ami nem elegendő. (Ügyészek Lapja, 2008/1.)

ketten, ugyanis megkérdezték, tudomása szerint hányan vettek részt a bűncselekmény elkövetésében, és a „kettő”-nél jelzett válasz kritikus volt. A nyomozás további szakaszában már nem szóltak „Rafi”-hoz, és semmilyen használható információ nem merült fel vele kapcsolatban, és az ügghöz való kapcsolatában sem.

A nyomozás ezután vett egy téves fordulatot, mert jelentkezett két tanú, albán állampolgárok, akik közölték, hogy egy „Tetova” becenévre hallgató albán állampolgár dicsekedett nekik azzal, hogy ő lőtte le „Ragyás”-t, és még részleteket is elárult. Ezután „Tetova”-t beazonosították, elfogták, őrizetbe vették és gyanúsítottként kihallgatták, természetesen tagadott. Ekkor vette át az ügy nyomozását a Nemzeti Nyomozó Iroda, de a két közvetett tanú vallomását kivül, semmilyen más konkrét bizonyíték nem merült fel az ügyben. A nyomozás a továbbiakban a 2006-os nagy áttörésig egy helyben topogott.

II.2. A Colosseum Diszkónál történt lövöldözés nyomozása

Az ügyben a BRFK Életvédelmi Osztálya nyomozott.

A lövöldözés után az abban részt vevők rögtön elhagyták a helyszínt, és mint már fent említettem, eltűntették a bizonyítékokat is (fegyverek, lőszer). A megsérült embert (Sz.K.P.) egy barátja vitte egy közeli kórházba, ahol gyorsan ellátták. A nyomozók azonnal tanúként kihallgatták, de nevezett csupán annyit mondott, hogy edzeni ment a Colosseum Diszkónál található edzőterembe, amikor ismeretlen személyek jöttek autókkal, és rálöttek. Ezt a vallomását többszöri kihallgatásán fenntartotta, tehát érdemi információt nem szolgáltatott az ügyben. A helyszíni szemle és adatgyűjtés sem hozott áttörést. Kihallgatták M.R-t és csapatát is tanúként, mivel M.R. volt a diszkó üzemeltetője, de semmilyen konkrét adat vagy bizonyíték nem volt arra nézve, hogy ők lőttek a helyszínen. Kihallgatásuk során tagadták, hogy bármi közük lenne a bűncselekményhez. Így ez az ügy is évekig állt eredmény nélkül, amíg egyesítésre nem került a bűnszervezet ellen folyó nyomozáshoz.

II.3. A mátészalkai lövöldözés nyomozása

A lövések leadása és a célszemély megsebesítése után azonnal a nagyteljesítményű autókba szálltak az elkövetők, és teljes gázzal menekültek a helyszínről. Mátészalkát elhagyva Budapest felé vették az irányt a Nyíregyháza-Tiszavasvári útirányon keresztül. Mivel a sértett telefonon jelentette be az eseményt, azonnal körözüvényt adott ki a megyei főügyelet. Éppen a Mátészalka-Nyíregyháza főútvonal mellett állt egy járőr-kocsi, amikor vette a körözüvényt és elszáguldott az elkövetők első autója. A rendőrök megkísérelték megállítani a tettesek

következő, nagy sebességgel száguldó autóit, azok azonban a rendőri jelzéssel nem törődve száguldottak tovább Nyíregyháza felé. A járőrök ezután megkülönböztető jelzéssel indult a menekülő autók nyomába, és innen kezdetét vette egy filmszerű autós üldözés. Nyíregyházán keresztül rohantak a menekülők és az őket üldöző, egyre többen lévő rendőrautók. Az üldözésben résztvevők rádión leadták a menekülés irányát, így a Nyíregyháza-Tiszavasvári útvonalon egy torlaszt csináltak a rendőrök, ami végül megállította a menekülőket, és elfogták mind a 14 embert. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi osztályán állították elő az elfogott személyeket. Az elfogáskor a gépkocsikból bozótvágó kés, boxer, baseballütő és egyéb közbiztonságra veszélyes eszköz került elő.

Eközben a sértett mátészalkai házában elkezdődött a helyszíni szemle, illetve a sértett kihallgatása. A szemle során rögzítésre került 2 db lábnyom töredék a ház kertjének virágágyásából. A sértett és felesége tanúvallomásában beszámolt a támadás előzményeiről, a cigaretta csempészetéről, a találkozóról M.R.-el, a fenyegető telefonokról és magáról a támadásról. Az eljáró nyomozók az elfogott gyanúsítottakat lefényképezték, és felismerésre bemutatás keretében a sértettnek bemutatták a fényképeket. Itt egy súlyos eljárásjogi hibát vétettek, ugyanis az összes gyanúsított fényképét mutatták be egy fotón, és nem több, irreleváns személy közül választották ki a támadókat,²³ valamint elmulasztották a törvényi előírásnak megfelelően kihallgatni a felismerőket arra nézve, hogy miről ismernék fel a gyanúsítottakat.

A gyanúsítottak mindegyike tagadásban volt, tagadták azt, hogy egyáltalán ott jártak a sértett kertjében, különböző magyarázatokat adtak arra vonatkozóan, milyen célból voltak Mátészalkán. Ellenük bizonyítékként akkor a sértettek vallomása, valamint a két lábbeli nyom szolgált, amelyikről a szakértő megállapította, hogy az a gyanúsítottak közül két ember lábbelijétől származhat. Bizonyíték volt még a törvénysértően lefolytatott felismerésre bemutatás jegyzőkönyve is, melynek során négy gyanúsítottat választottak ki a sértettek fényképről. A fentiek alapján az összes gyanúsítottat emberölés büntetnének kísérlete miatt őrizetbe vették, azonban pár nap múlva csak négy ember ellen kezdeményezték az előzetes

23

Az 1998. évi XIX. törvény a Büntetőeljárásról így szabályozza a felismerésre bemutatást: „122. § (1) A bíróság, illetőleg az ügyész felismerésre bemutatást rendel el és tart, ha az személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni. A terheltnek vagy a tanúnak - ha más lehetőség nem áll rendelkezésre - felismerésre személy vagy tárgy fényképen, illetőleg más adathordozón rögzített kép-, illetőleg hangfelvétele is bemutatatható.

(2) A felismerésre bemutatás előtt azt, akitől a felismerés várható, részletesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, milyen kapcsolata van vele, milyen ismertetőjeleiről tud.”

letartóztatást, a többi szabadon engedték és cselekményüket magánlaksértés vétségére minősítették át. Ahogy a gyanúsítottakat szabadon engedték, ismeretlenek rögtön fenyegetni kezdték a sértettet és feleségét telefonon, hogy vonják vissza terhelő vallomásukat, akik ezt nem tették meg.

A nyomozásban 2004 decemberében következett egy fordulat. Mint fentebb már említettem M.R és társai ellen még 2003-ban a BRFK elrendelte az adatszerzést, és ennek keretében bírói engedélyhez kötött titkos szolgálati eszközt, azaz telefonlehallgatást alkalmaztak. M.R. telefonon megszervezte a mátészalkai utat, és ez pontosan rögzítésre került. A lehallgatási anyag „szigorúan titkos” és „államtitok” minősítését törölték, így az bizonyítékként felhasználhatóvá vált a mátészalkai ügyben, ez decemberre történt meg. A sértetti vallomás és a lehallgatási anyag már elegendő bizonyítékként szolgált M.R. ellen az ügyben, így őt elfogták, őrizetbe vették és előzetes letartóztatásba került, ellene emberölés büntetének kísérlete miatt, mint felbújtó ellen indult meg az eljárás. Természetesen tagadott, nem emlékezett semmire, amikor elé tárták a lehallgatásáról és telefonbeszélgetéséről készült jegyzőkönyvet sem tett beismerő vallomást.

Az újabb fordulat 2005 márciusa volt, amikor megszüntették M.R. előzetes letartóztatását és az ügyben a nyomozást is megszüntették azzal az indokkal, hogy „mivel nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a gyanúsítottak követték el”.²⁴

A sértetti fellebbezés következtében a nyomozást 2005 nyaratól folytatták a Legfőbb Ügyészség határozata alapján pár hónapig, míg végül ez az ügy is egyesítésre került a bűnszervezet elleni nyomozáshoz, erősíve a bűnszervezet fennállásának tényét.

II.4. A Colosseum Casinóban elkövetett zsarolási ügy nyomozása

Az ügyben a BRFK Kiemelt Ügyek Osztálya folytatta le a nyomozást, majd egyesítette össze az eddig felsorolt ügyeket, ami a bűnszervezet elleni sikert meghozta.

Ebben az ügyben a sértett R.K-t feljelentése után részletesen kihallgatták tanúként. Beszerezték a bántalmazásáról készült látletet, amelyre orvos szakértő került kirendelésre, aki alátámasztotta, hogy a tanú vallomásának megfelelően keletkezettek a sérülései. Bizonyíték volt továbbá, R.K. élettársának vallomása, aki az eseményeknek közvetett tanúja volt. A bizonyítékok alapján fogták el M.R-t és a zsarolásban részt vevő társait, akik valamennyien őrizetbe és előzetes letartóztatásba kerültek. M.R. ebből az előzetes

24

A tanulmány elején említettem egy helyi ügyész ellen indult büntetőeljárás vesztegetés miatt, az ügyet próbálta eltussolni, és az ezért lett megszüntetve. Ez az ügyész elleni ügy nem kapott nyilvánosságot.

letartóztatásából a nyomozati szakban már nem került ki. Ebben az eljárásban is végig tagadott, akárcsak társai.

II.5. A bűnszervezet elleni nyomozás, és annak bizonyítása

A „Fekete sereg” tagjai és annak vezetője ellen 2005 őszére több titkos nyomozás, titkos adatszerzés és több nyílt nyomozás is folyt párhuzamosan. Ez azzal a hátránnyal járt, hogy az összegyűjtött információk, bizonyítékok külön-külön nem voltak elegendőek egy-egy ügyben arra, hogy sikeresen bizonyítani lehessen az adott ügyben a bűncselekmények elkövetését, és egyáltalán a bűnszervezet fennállását. Ebben következett be fordulat a tekintetben, hogy a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ felhívta a figyelmet a párhuzamosan folyó nyílt és titkos eljárásokra, összefüggésekre, a részt vevő személyek azonosságára a beküldött adatok alapján. Továbbá a BRFK Felderítő Főosztálya 2003. óta (a „Ragyás gyilkosság” óta) gyűjtötte az adatokat és dolgozott a szervezet ellen.

Az utolsó bűncselekményük - a Colosseum Casinóban elkövetett zsarolás - hozta meg az alkalmat arra, hogy a szétszórt információkat, adatokat összeillesszék, és ezzel logikusan bizonyítani lehessen egy jól felépített bűnszervezet létét, amire előtte a magyar kriminalisztikában nem túl sokszor került sor. Kedvező fordulatot hozott, hogy ismét előzetes letartóztatásba került a szervezet vezetője és néhány meghatározó tagja. Megjegyzendő, hogy önmagában a zsarolási ügyben sem maradt volna sokáig előzetesben M.R., ha nem sikerül még bizonyítékként prezentálni mellé több bűncselekményt és egy általa irányított szervezetet.

A szervezet ellen titkosan nyomozó BRFK Felderítő Főosztálya kezdeményezett egy munkamegbeszélést a nyílt eljárást folytató BRFK Kiemelt Ügyek osztályával. Itt több olyan információt átadott a titkosan dolgozó felderítő szerv a nyílt eljárást végző egységnek, ami bőven túlmutatott a Colosseum Casinóban elkövetett zsarolási ügyön és annak szereplőin. Az információk nagy része azonban nem volt konkretizálható, megfogható, egy büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználható. Az körvonalazódott, hogy egy olyan szervezetről van szó, melynek irányítója M.R., amely országosan lefedett és több élet elleni bűncselekményt is elkövettek, többek között közülük van a „Ragyás gyilkosság”-hoz is. Azonban ez is inkább feltételezés volt, semmilyen konkrét bizonyíték nem volt erre, és ezért nem is léphetett fel velük szemben az információkat beszerző szerv. Az információk forrásaként szolgált a „Fekete sereg” egyik korábbi tagja (vallomását idéztem), aki a szervezeti hierarchiában M.R. alatt helyezkedett el közvetlenül. A „főnöke” utasítására egy Pécs környéki ingatlant, amit bordélyházként akartak üzemeltetni, csalással kívánt megszerezni, azonban belebukott, és

csalás büntette miatt előzetes letartóztatásba helyezték. Bízott benne, hogy M.R. kiáll mellette és kihozza az ügyből, azonban ez nem történt meg, többek között azért, mert maga M.R. is előzetesben ült. Ekkor kezdett beszélni a bűnszervezetről a nyomozóknak, de még informálisan, jegyzőkönyvön kívül. Üzletet akart kötni, vádalkut akart²⁵, amelybe végül az ügyész belement, tehát a családi ügyben beismerő, feltáró vallomást kellett tennie, és részletes vallomást tett a bűnszervezetre vonatkozóan, a felépítésére, M.R., és egyes vezető egyéniségek szerepére. (A vallomás ezen részét már idéztem az I. fejezetben) A vallomásában ezután részletesen kitért több bűncselekményre is.²⁶ Elmondta, hogy a „Ragyás gyilkosság”-ot M.R. utasítására követték el, de erről nem tudott konkrét bizonyítékokat megnevezni, mivel ő maga sem a szervezésben, sem az elkövetésben nem vett részt (ezt a nyomozás is bizonyította), de bizonyos - inkább általános jellegű - információi voltak az ügyről.

Elmondta viszont a Colosseum Casinónál történt lövöldözést teljes részletességgel, kinek mi volt a szerepe, és ki honnan lőtt, valamint a bűnszervezet több tagjára tett terhelő vallomást. Elmondta az előzményeket, a fegyverek származását, és az események pontos leírását. Ennél a lövöldözésnél ő maga is jelen volt, így arról teljes részletességgel be tudott számolni, bár saját szerepét igyekezett jelentéktelenné tenni. Vallomását alátámasztották a beszerzett egyéb bizonyítékok is, a helyszíni szemle adatai, a rögzített nyomok, igazságügyi szakértői vélemények, tehát objektív bizonyítékokkal is igazolhatóak voltak állításai.

Elmondta, hogy M.R. toborzott embereket Mátészalkára, azért, hogy V.Z-t megöljék, de ő ebben az ügyben sem vett részt, így nem tudott teljes részletességgel beszámolni az ott történetekről.

A részletes vallomás felvétele után döntöttek úgy a Colosseum Casinóban történt zsarolási ügy nyomozásának vezetői, hogy a több nyomozóhatóság előtt folyamatban lévő ügyeket egyesítik („Ragyás ügy”, Colosseumos lövöldözés, mátészalkai lövöldözés), és így folytatják le az eljárást, ami segítheti a bűnszervezet fennállásának bizonyítását. Ez persze még ekkor

25

„192. § (1) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntetőügy bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik” - írja a hatályos büntetőeljárás törvény.

26

Később tárgyalási szakaszban visszavonta az összes nyomozati vallomását, a bíróság csak vallomásai azon részét értékelte és fogadta el bizonyítékként, amelyeket más bizonyítékokkal is – más vallomások, szakértői vélemények, híváslisták adatai, helyszíni szemle adatok- is alátámasztani.

óriási kockázattal járt, hiszen nem volt bizonyos (csupán egy terhelő - általános jellegű, kevés konkrétumot tartalmazó - vallomás állt rendelkezésre, ami nem mindegyik ügyben volt elég), hogy sikeresen bizonyítható a résztvevők cselekvősége, a bűnszervezet, illetve M.R. irányító szerepe. Továbbá az ügyek egyesítése óriási nehézséget jelentett, mivel az ügyet bonyolulttá és szerteágazóvá tette, a büntetőeljárás szereplőinek, tanúinak és gyanúsítottjainak száma a sokszorosára nőtt.

II.4.1. Az ügyek egyesítése után a nyomozás iránya a bűnszervezet fennállásának bizonyítása

A bűnszervezetnél a bizonyítás tárgyát²⁷ képezi a bűnszervezet egyes fogalmi elemeinek bizonyítása, ami leginkább személyi bizonyítékokkal, egybehangzó tanú és gyanúsított vallomásokkal volt lehetséges.

A bűnszervezet fogalma és fogalmi elemei:

Btk. 137. §

8. bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.”

A *három személy* adott volt: a vezér, és alparancsnokai együtt négyen voltak. Cselekvőségüket kellett az elkövetett bűncselekményekben és a szervezetben betöltött szerepükre nézve bizonyítani, ami sikerült az idézett vallomással, és a későbbi beismerő, terhelő gyanúsítottai vallomásokkal. A fennálláshoz nem kell mindannyiuknak tettesként ténykedni, részesi, így felbújtó és bűnsegédi alakzat is elegendő.

27

„A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni, azonban, ha az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére, és megvizsgálására.” - írja a hatályos büntetőeljárás törvény.

A hosszabb idő egyrészt „a szervezet struktúrájának viszonylagos állandóságára vonatkozik”²⁸. Az egyesített ügyekben megfigyelhető az állandó, legalább 3-4 ember részvétele. A végrehajtók személye is alig változott az évekig (2002-2005-ig) működő „Fekete sereg”-ben.

Az összehangolt működés „magasabb szintű koordinációt, feladatmegosztást, tervezést, irányítást feltételez. Az összehangolt működés a bünszervezet keretében ténykedő személyek között áll fenn, s ez a kifejezett bűnözői tevékenységen kívül - ami önmagában a bünszervezet létének nem is feltétele - hierarchikus személyi viszonyokban, elkülönült tevékenységi szintekben (tervezés-döntés-végrehajtás) a kapcsolattartás nyílt és konspirált módszereiben, a hatóságok fellépésével szembeni összehangolt magatartásban ölthet testet.”²⁹ Ezt igazolja a vádalkut kötő gyanúsított vallomása. A „Ragyás gyilkosság” megszervezése és a mátészalkai ügy egésze szolgáltatott bizonyítékot. Az utóbbiban megfigyelhető szervezkedést, a lehallgatásról készült jelentés, mint okirati bizonyíték támasztotta alá. Később más gyanúsított - „Medve” - is tett a bünszervezetre vonatkozóan vallomást, erről később írok.

A bünszervezet célja legalább két *szándékos bűncselekmény* („*bűncselekmények*”) *elkövetése*. A törvény nem kívánja meg egyetlen bűncselekmény tényleges elkövetését vagy akár megkísérlését sem, a súlyos bűncselekmények elkövetését, mint szervezeti célt határozza meg. A vizsgált bünszervezet esetében az ügyek egyesítése is ezért történt meg, és így egy büntetőeljárásban több befejezett és súlyos bűncselekmény elkövetését is sikerült bizonyítani. A tagok tudatának át kell fognia, hogy a szervezet súlyos bűncselekmények elkövetése céljából alakult és működik. Az abban részt vevő tagok nagy részénél sikerült bizonyítani ezt a szubjektív ismérvet.

A nyomozások egyesítésével és a beismerő vallomással a „Colosseum Diszkós lövöldözés” nyomozásában állt be a legnagyobb fordulat, hiszen ebben az ügyben született egy olyan -M.R-t és társait - terhelő vallomás, amit más bizonyítékokkal is alá lehetett támasztani, és így megalapozott gyanúsításokat lehetett közölni emberölés büntettének kísérletében. A „mátészalkai ügy”-ben is fordulat történt: a korábban elhibázott (törvénytörő felismerésre bemutatás), majd megszüntetett és később ismét elrendelt nyomozásban a feltáró gyanúsított

28

Dr. Tóth Mihály: Bünszövetség, bünszervezet, Complex 2009.

29

uo.

vallomás megerősítette, hogy pontosan kik vettek abban részt, a részt vevők szerepét, és azt hogy M.R. utasítására mentek le. A vallomás így egybevágott nagyrészt a nyílttá tett lehallgatási jelentésekkel, a helyszíni szemle adataival és a híváslisták adataival.

A „Ragyás gyilkosság” ügyében folytatott nyomozás azonban nem jutott előbbre a feltáró vallomással e vonatkozásban, ez az ügyben általános jellegű volt. Nem sikerült megállapítani ki volt az elkövető és nem volt konkrét bizonyíték M.R. felbújtói magatartására sem.

II.5. Fordulat a „Ragyás gyilkosság”-ban, a „dominó elv”

A gyilkosság elkövetésében sofőrként segédkező „Rafi” már évek óta töltötte más ügyekben (különböző, főleg vagyon elleni) jogerős szabadságvesztés büntetéseit. Azóta is rémálmok gyötörték, hiszen szinte testközelből láthatta, ahogy a gyilkos hidegvérrel lelötte „Ragyás”-t és a mellette ülő embert a nyílt utcán. Mivel ő maga nem volt egy erőszakos személyiség, megviselték a látottak, és főleg attól rettegett, hogy ő következik, hiszen ő koronatanú volt az ügyben. Tudta, hogy M.R. egy bűnszervezet feje, és tartott attól, hogy őt is elérheti a vég. Nem tudta pontosan, hogy ki volt a gyilkos, még a nevét sem, ő akkor látta először. Büntetés-végrehajtási intézetben volt, de így is tartott attól, hogy ott megölhetik. A legjobban akkor rettent meg, amikor egy rabszállítás során egy kocsiban utazott a gyilkossal az elkövetés után két évvel. A gyilkos J.J. ekkor más ügyben volt előzetes letartóztatásban. A börtönbe közben beszivárogtak az információk, hogy nyomoznak M.R. - aki szintén ült -, és a bűnszervezete ellen. Ekkor döntött úgy „Rafi”, hogy kitálal és beismerő vallomást fog tenni. Kihallgatása során részletes beismerő, feltáró jellegű vallomást tett. Elmondta a gyilkosság megszervezését, amit annak előzményeiről, a „Ragyás”-M.R. közötti konfliktusról tudott. Terhelő vallomást tett M.R-re, akit a bűncselekmény felbújtójaként nevezett meg. Terhelte „Medvé”-t is, illetve több más személyt, akik valamilyen formában segítséget nyújtottak a bűncselekmény elkövetéséhez. Részletesen elmondta, hogyan mentek el a gyilkossal (akiről semmit nem tudott, megnevezni sem) felkutatni „Ragyás”-t, hogyan várták meg, és hogy történt a lelövése. Beszámolt arról is, hogy telefonon hívták M.R-t a tett helyszínéről a leszámolás előtti órában. Olyan részleteket árult el, amelyeket csak az tudhatott, aki részt vett és jelen volt a tett elkövetésekor. (Pl. elmondta, hogy a lövések leadása után nagy sietséggel, autóval távoztak, és annak fényszóróit nem kapcsolták be. Ezt a tanúk megerősítették.) Vallomását minden addig beszerzett bizonyíték alátámasztotta. A helyszíni szemle adatok, igazságügyi szakértői vélemények, tanúk vallomásai és a híváslisták adatai.

A vallomás elég bizonyítékként szolgált arra, hogy az ügyből eddig kimaradt „Medvé”-t elfogják, gyanúsítottként kihallgassák és őrizetbe vegyék. „Medve” egy ideje már nem vett

részt a csoport tevékenységében, külön utakra lépett, és az általa korábban bűnözésből összehozott pénzt mosta tisztára. Családot alapított és felhagyott a bűnöző életmóddal. Amikor lecsaptak rá a nyomozók és előzetesbe került, beismerő vallomást tett és megnevezte a gyilkost, J.J-t, terhelő vallomást tett ő is M.R-re. Az ő vallomását is alátámasztotta minden addig beszerzett bizonyíték. „Rafi” és „Medve” is tett a konkrét gyilkossági ügyön kívül a bűnszervezet működésére, szerkezetére vonatkozóan vallomást. Így elég bizonyíték gyűlt össze M.R. ellen, akit az összes, a „Fekete sereg” által elkövetett bűncselekménnyel, annak szervezésével gyanúsítani lehetett, továbbá bizonyított volt a bűnszervezet fennállása, valamint, hogy az ő irányítása alatt működött.

A dominó elv működött, a bűnszervezet leggyengébb láncszeme indította el, és sorban dőltek be a banda tagjai, vezetői. Megérte az a kockázat, hogy a nyomozás során minden olyan ügyet egyesítettek, amelyekben M.R. neve felmerült.

A nyomozás eredményesen zárult. A mérleg: 27 gyanúsított, és bűnszervezet keretében elkövetett egy rendbeli befejezett emberölés, két emberölési kísérlet és egy zsarolási ügy. A Fővárosi Főügyészség vádat emelt a 27 gyanúsított ellen.

Az ügy bírósági szakaszában is számtalan nem szokványos dolog történt, ami egy külön tanulmányt érdemelne. E tanulmány írásakor még csak első fokú ítélet született meg. Ebben az eljáró öttagú bírói tanács kimondta az I. rendű vádlott M.R. és több társa esetében a bűnszervezetben elkövetést. Ezért M.R-t tényleges életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte távollétében, mivel nevezetett az akkori büntetőeljárás törvény alapján három év előzetes letartóztatásból ki kellett engedni és házi őrizetbe került, ahonnan megszökött. Társait összesen kb. 100 év fegyházbüntetésre ítélte a bíróság.

III. Következtetések, javaslatok

Kiemelkedő szakmai siker egy ilyen kiterjedt bűnszervezet elleni eredményes nyomozás. A „Fekete sereg” emblematikus figuráit hosszú évekre sikerült fegyházba juttatni. Adós maradt a nyomozás viszont a bűnözésből szerzett vagyon felkutatásában, erre nem fektettek kellő hangsúlyt a monstre ügy nyomozásának vezetői. Az akkor hatályos jogi szabályozás kudarca, hogy egy ilyen ügyben a főbűnöst három év előzetes letartóztatás után ki kellett engedni, és így megszökhett. (A jogalkotó ezért nyomban módosította a büntetőeljárás törvényt.) A bonyolult és szerteágazó ügy nyomozása és a bírói szakasz hosszú időt vett igénybe, így telhetett el a három év, ami M.R. szökését eredményezte. Az ilyen bonyolult ügyekben a büntetőeljárás törvényt módosítani kellene, az ügy egyszerűsítése, gyorsítása érdekében.

Megoldás lenne, hogy bűnszervezet elleni nyomozásban nyomozati szakban eleve minden tanút nyomozási bíró hallgatna ki, mint a kiskorú tanú és a különösen védett tanú esetében, így mellőzni lehetne a bírói szakaszban a tanúk újbóli idézését és az újbóli kihallgatást, és így az eljárás jelentős elhúzódását.

Tanulság, hogy egy ilyen volumenű bűnszervezet elleni nyomozás folyamatos felderítői és elemzői támogatást kíván, ami nélkül nem lett volna siker. Óriási adatmennyiséget, híváslistákat, neveket, bizonyítékokat kellett megszerezni és elemezni, amelyet szakképzett elemző-értékelő tisztek végeztek. A nyílt eljárás mellett, illetve azt megelőzően szükség van titkos adatszerzésre és titkos információgyűjtésre, enélkül nem lehet egy konspiráltan működő bűnszervezet ellen hatékonyan fellépni. A szervezet tevékenységéről csak annak tagjai rendelkeznek megfelelő információkkal, adatokkal, ezeket csak felderítői munkával lehet megismerni, azokat önmagában egy klasszikus nyílt nyomozással nem lehet megszerezni. Ahhoz, hogy kiderüljön ki a gyenge láncszem, és mivel lehet megfogni vagy motiválni arra, hogy a bűnszervezetről vagy annak bűncselekményeiről beszéljen, szükség van a felderítői munkára és a titkosszolgálati eszközökre. Ha megismertük ki a megfelelő személy, lehet megkönyékezni a „gyenge láncszem”-et és megfelelően motiválni az együttműködésre, ami lehet akár egy vádalku is. Amennyiben sikerül megfelelő vallomást kicsikarni a szervezet tagjából, megindul a dominó elv, és egymás után dőlnek be a szervezet tagjai.

A vádalku intézménye - mint az az adott ügyben látszik is - nélkülözhetetlen egy bűnszervezet elleni nyomozás során, ahol a szervezetről információkkal bíró taggal „üzlet”-et kell kötni. Ez a személy „cserében” tesz egy vallomást, ami bizonyítékként szolgálhat. Azonban ez a jogintézmény sokszor mégsem tud segíteni egy nyomozásnak, ebben az ügyben is nehézségeket okozott. A „Ragyás” gyilkosságban részt vevő „Rafi” és „Medve” esetében merült fel a vádalku, amikor infomálishan előadták ismereteiket a bünténnyel kapcsolatban. Eleinte mindketten ragaszkodtak ahhoz, hogy a büntettből kimaradhassanak, ha terhelő vallomást tesznek, és ezt szorgalmazták a védők is. Végül vádalku nélkül is tettek besimerő és terhelő vallomást.

A büntetőeljárás törvényt és az ügyészi gyakorlatot ismerve a vádalkuzó gyanúsítottnak az általa elkövetett bűncselekménynél jóval súlyosabb büntetési tétellel sújtott bűncselekményt kell elmondania. Aki részt vett egy emberölési ügyben mint bűnsegéd (mint „Rafi” vagy „Medve”) nem számíthat arra, hogy az eljárást megszüntetik vele szemben.

Általánosságban is elmondható, hogy aki olyan információkkal rendelkezik egy bűnszervezetről, ami konkrétumokat tartalmaz és vallomása felhasználható bizonyítékként, annak olyan személynek kell lennie, aki részt vesz egyes súlyosabb bűncselekmények

elkövetésében is. Vele így nem lehet alkut kötni, pedig hajlana rá, és a vallomásaival lehetne az említett „dominó elv”-et elindítani, ami egy bűnszervezet felszámolásához vezetne. A hatályos büntetőeljárás törvény a tárgyalásról lemondást sem teszi lehetővé, bűnszervezetben elkövetett bűncselekmény esetén. A megoldás álláspontom szerint az lenne, ha a jogalkotó lehetővé tenné a tárgyalásról lemondást bűnszervezet tagjánál, ha feltáró vallomást tesz. Megoldást kínálna az is, ha szabályozná a Btk-ban azt, hogy aki bűnszervezetre vonatkozóan tesz - annak tagjaként - beismerő és feltáró vallomást, azzal szemben egyrészt ne állapítsák meg a Btk. 98 §-ban írt bűnszervezetben való elkövetéssel kapcsolatos kétszeres büntetési tételt, másrészt eleve enyhébb büntetést alkalmazzanak vele szemben az általa elkövetett bűncselekmény miatt. Igaz, hogy a bírói büntetéskiszabási gyakorlat eleve az, hogy beismerő vallomás esetén enyhébb büntetést szabnak ki. Azonban a törvényi garancia sokkal hitelesebb és erősebb lenne, és egy újabb eszköz a szervezett bűnözés elleni harcban.

Figyelemmel arra, a bűnszervezeti forma lényegesen nagyobb bűnügyi, közbiztonsági, gazdaságbiztonsági, sőt bizonyos vonatkozásaiban nemzetbiztonsági fenyegetést jelent, felszámolása hosszadalmas és jelentős anyagi ráfordítást igényel, praktikusnak tűnik a mai informatikai rendszerek világában egy olyan korai előjelző rendszer felépítése, mely a felderítés, operatív információ, illetve büntetőeljárás és szabálysértési adatok felhasználásával lehetőséget ad a rendészeti és nemzetbiztonsági szerveknek a szerveződés időszakában történő eredményes beavatkozásra.

Végezetül szükségesnek látszik az egész ügyészi, bírói szervezet speciálizálódása -más országokhoz hasonlóan- amely egyrészt a szakértelem, másrészt a kizárólagos hatáskör alapján eljárva nagyobb eredményességgel tudná lefolytatni a bűnszervezetek elleni eljárásokat.

Felhasznált irodalom

Carl Sifakis: Maffia enciklopédia. Glória Press 2001.

dr. Borai Ákos: Konceptió a szervezett bűnözés elleni fellépés eredményességét javító, a büntetőjogszabályokat érintő intézkedésekről. Főiskolai Figyelő 1996/I.

dr. Dános Valér: A szervezett bűnözés néhány elméleti kérdése, a szervezett bűnözés jegyeinek megjelenése a magyar bűnözésben. Magyar Jog 1. sz.

dr. Illár Sándor(szerk.): Krimináltaktika, Jegyzet a Rendőrtiszti Főiskola hallgatói részére. 1993. RTF.

dr. Katona Géza: Szervezett bűnözés Magyarországon. BM kiadó 2000.

dr. Kovács Gyula: Nyomozási alapismeretek. Rejtjel 2004.

dr. Tóth Mihály: Bünszövetség, bünszervezet. Complex 2009.

dr. Varró Krisztián: A megalapozott gyanú közlésének időpontja és az ezzel kapcsolatos dilemmák. Ügyészek Lapja, 15. évfolyam 1. szám

Gönczöl-Koninek-Lévai: Kriminológiai ismeretek – Bűnözés - Bűnözéskontroll. Corvina kiadó, 1996.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főosztály II. Kiemelt Ügyek Osztályán folyamatban volt 136-11/2011. Bűnügy iratai

A Fővárosi Bíróság 6.B.1031/2006/1157. számú ítélete